

Landschappelijke visie Engelermeer en ontwerp een watersportpaviljoen

Ontdekt den Schatten des Engelermeer

Het Bosch Architectuur Initiatief (BAI) schrijft jaarlijks, in samenwerking met de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) en de gemeente 's-Hertogenbosch, een bijzondere ontwerprijsvraag uit — toegankelijk voor iedereen. Met deze prijsvraag willen we het publiek het plezier, maar ook de problematiek van het ontwerpen laten ontdekken. En hopen we hen bewust(er) te maken van de (ruimtelijke) kwaliteit van het leefmilieu, met name die van onze stad.

Eerste prijs € 5000,-
Tweede prijs € 2000,-
Deelname staat voor iedereen open!

Wedstrijd-programma, documenten en reglement:
www.bai-denbosch.nl/DvdA_Prijsvraag_2010
www.bai-engelermeer.nl

De prijsvraag is inmiddels een traditie: sinds de start in 1996 heeft ze geleid tot allerhande kleine en grote projecten in 's-Hertogenbosch, waarvan er vele uitgevoerd of in voorbereiding zijn. 'De moerasbrug' bijvoorbeeld in 2004, 'Beleger de Stad' (2005), 'De drijvende woning' (2006), 'Een verbinding over de Zuid-Willemsvaart' (2008) en vorig jaar het ontwerp voor 'een Ossuarium'.

Ook in 2010 doen we een oproep mee te denken over, en ontwerpen aan te leveren voor een actueel project; deze veertiende editie bestaat zelfs uit twee prijsvragen:

1. Ontwerp het watersportpaviljoen.
2. Ontwikkel een ruimtelijke en programmatie visie voor het gebied rond het Engelermeer.

Aanleiding is de ambitie van de gemeente 's-Hertogenbosch om (de omgeving van) het Engelermeer te ontwikkelen tot een hoogwaardig natuur- en recreatiegebied, gericht op de beleving van natuur en water.

Concept en grafisch ontwerp: Studio Daad, 's-Hertogenbosch

Landschappelijke visie Engelermeer en ontwerp een watersportpaviljoen

Ontdekt den Schatten des Engelermeer

AANLEIDING

Gemeente 's-Hertogenbosch heeft ambitieuze plannen met het Engelermeer: ze wil het ontwikkelen tot een hoogwaardig natuur- en recreatiegebied, gericht op de beleving van natuur en water.

Het gebied voldoet aan alle voorwaarden voor dat streven: het biedt voldoende ruimte en is goed te ontsluiten — gelegen aan de A59, vlakbij de stad en de kernen Engelen en Haverleij. Het aaneengesloten wateroppervlak zal door de verdere ontgroning toenemen tot ongeveer 106 Ha; dit zal de gebruiksmogelijkheden op het water vergroten. Als gevolg van deze ontgroning zullen de randen heringericht moeten worden; hierdoor ontstaan er mogelijkheden om nieuwe functies in deze randen te situeren, die het gebied nog aantrekkelijker maken. Rond het bestaande Engelermeer liggen het natuurgebied Meer van Engelen (Staatsbosbeheer), een prachtige ecologische zone, diverse stranden met toiletvoorzieningen en drie plassen waar gezwommen, gesurft en gewandeld wordt — plekken om te ontmoeten en te recreëren.

Om haar plannen op termijn waar te kunnen maken is de gemeente op zoek naar ideeën voor het totale gebied en een multifunctionele voorziening voor watergebonden activiteiten. Een locatie waar zeil- of roeiverenigingen gebruik van kunnen maken, waar outdoor activiteiten worden georganiseerd, waar dagjesmensen na een stevige wandeling rond het meer met een kop koffie op verhaal kunnen komen.

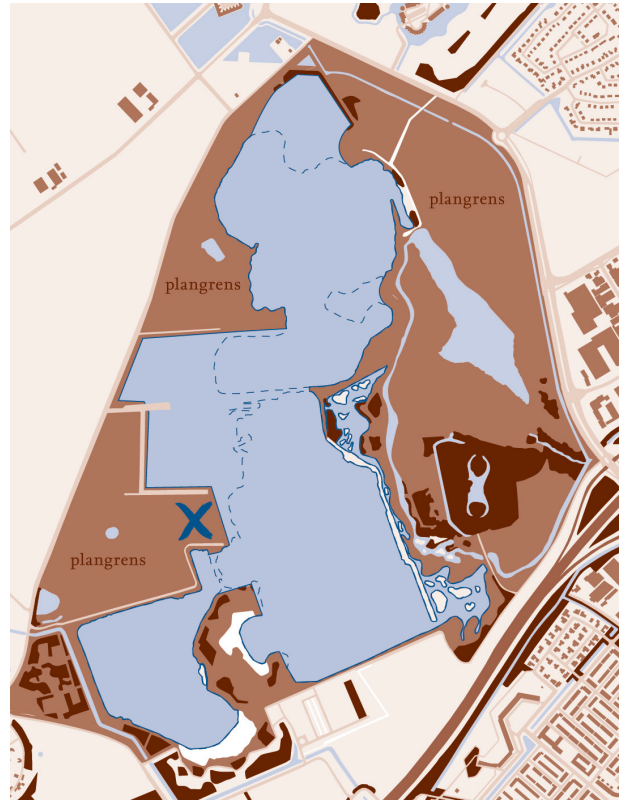
OPGAVEN

OPDRACHT 1 – 'ONTWERP EEN WATERSPORTPAVILJOEN'
OPDRACHT 2 – 'LANDSCHAPPELIJKE VISIE ENGELERMEER': ontwikkel een ruimtelijke en programmatische visie voor het gebied. Reserveer daarbij ruimte voor het ontwerp van het watersportpaviljoen aan het Engelermeer (zoals gesteld in deelopdracht 1) en plaats deze voorziening in een visie voor het totale gebied. De visie dient de ruimtelijke en programmatische mogelijkheden van dit gebied in tekst en beeld te illustreren.

Deze volledige prijsvraagtekst, de nota's, visies en tekeningen van de locatie kun je op papier opvragen bij het BAI (post@bai-s-hertogenbosch.nl) of downloaden van de site:
www.bai-denbosch.nl/DvdA_Prijsvraag_alg_2010.

WEDSTRIJDPROGRAMMA

Locatie: Engelermeer na ontgraving.

OPDRACHT 1: De locatie van het watersportpaviljoen is aangegeven met een kruis.

OPDRACHT 2: Het plangebied Engelermeer wordt aangegeven door het bruine vlak, plangrens.

WATER EN ZAND: 'S-HERTOGENBOSCH IS ER GROOT MEE GEWORDEN.

's-Hertogenbosch was eeuwen lang een vestingstad; de stads- wallen beschermden haar tegen het water van de Oost-Brabantse beken en de Maas, en pas nadat in 1874 de vestingstatus werd opgeheven kon de stad zich uitbreiden door stukken omringend moeras in te polderen. Om de natte, lage komgronden op te hogen werden zandwinplassen als het Engelermeer gegraven; de oevers werden ingericht als stedelijk groen en gebruikt voor sport en recreatie. Deze aanvankelijke stadsuitbreidingen waren planmatig, compact en verre van organisch. Pas tijdens de naoorlogse wederopbouw werden ook grote sportparken en recreatiegebieden aangelegd waarmee de stad een steeds groener aanzien kreeg. Na 1960 groeiden de stadsuitbreidingen nog sterker en ontstonden er 'stadspolders' ter regulering van het waterpeil.

Landschappelijke visie Engelermeer en ontwerp een watersportpaviljoen

Ontdekt^{den} Schatten^{des} Engelermeer

PROGRAMMA VAN EISEN

PROGRAMMA VAN EISEN OPDRACHT 1:

'ONTWERP EEN WATERSPORTPAVILJOEN'

Het programma bestaat uit een verplicht en niet verplicht deel.

verplicht

- Ontmoetingsruimte — 150 m²
- Berging — 25 m²
- Botenhelling
- Vlot — 3 x 25 m²

niet verplicht

- ~ Keuken — 30 m²
- ~ Toiletvoorzieningen
- ~ 2 x Herentoilet
- ~ 2 x Damestoilet
- ~ 1 x Invalidentoilet
- ~ Kleedkamers/ douchevoorzieningen
- ~ 1 x Heren — 30 m² (10 personen — incl. lockers e.d.)
- ~ 1 x Dames — 30 m² (10 personen — incl. lockers e.d.)
- ~ Vergaderfaciliteiten — 2 x 25 m²
- ~ Buitenterras
- ~ Parkeren

PROGRAMMA VAN EISEN DEELOPDRACHT 2:

'LANDSCHAPPELIJKE VISIE ENGELERMEER'

Het programma bestaat uit een verplicht en niet verplicht deel.

verplicht

Er dient rekening gehouden te worden met onderstaande:

- Visiekaart 'Engelermeer in De Groene Delta'
- Visiekaart 'Onderdeel natuurverbinding (rondje west)'
- Visiekaart 'Globale zonerings Engelermeer'
- Randvoorwaarden of uitgangspunten

a ZONERING 'NATUUR EN RECREATIE' VERSUS 'RECREATIEF EN TOERISME'

b RECREATIE

- I. Behoud bestaande recreatieve 'strandbadfunctie'
- II. Behoud overige voorzieningen: 'bed & breakfast' en 'tentenkampje'
- III. Rondje om voor Haverleij, Engelen, Kruiskamp en Vlijmen

c LANDSCHAP

- I. handhaven zichtlijnen en/of verbeteren ruimtelijke kwaliteit vanaf snelweg
- II. landschappelijke entree zijde Vlijmen
- III. landschappelijke inpassing van recreatieve voorzieningen

d NATUUR

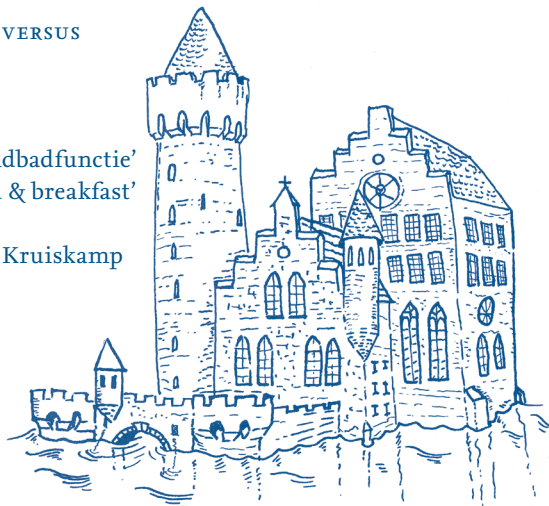
- I. Bijdragen aan 'stevige ecologische verbinding' Moerputten — Engelermeer — Haverleij — Maas (rondje west)
- II. Behoud en versterken natuurgebied rond Meer van Engelen (Staatsbosbeheer)

niet verplicht

- ~ Bereikbaarheid: toekomst mogelijk een rechtstreeks afslag van A59 naar Engelermeer/langzaam verkeersverbindingen handhaven en/of verbeteren (wandelen, fietsen e.d.)
- ~ Voldoende parkeervoorzieningen
- ~ Toekomstige situatie na ontgrondingen
- ~ Noodoverloop — hoogwaterbescherming (eens in 70 à 100 jaar)

DE VIJF BOSSCHE BUITENS

Kenmerkend in de landschapsvisie van gemeente 's-Hertogenbosch zijn de vijf Bossche Buitens: grote, groene eenheden om de stad, met ieder een eigen landschappelijke en functionele kwaliteit. Eén van die Bossche Buitens is het gebied rond het Engelermeer en Haverleij — onderdeel van De Groene Delta, het robuuste netwerk van groengebieden rondom 's-Hertogenbosch. In 2010 wordt het huidige natuur- gebied aan het Engelermeer opgeknapt zodat er een favoriete wandel-omgeving kan ontstaan voor de inwoners van Engelen, Haverleij en Kruiskamp: er komen recreatieve voorzieningen en een oude eendenkooi wordt gedeeltelijk gerestaureerd. 'Engelermeer en omgeving wordt ontwikkeld tot een hoogwaardig natuur- en recreatiegebied, gericht op de beleving van natuur en water, rekening houdend met de specifieke natuurwaarden. De noordoostzijde richt zich op natuur, de zuidwestzijde op recreatie', zo staat als strategisch doel opgenomen in de nota van uitgangspunten voor dit buitengebied. De zandwinning uit het gebied rondom het huidige Engelermeer gaat nog even door, tot 2012. Daarna wordt begonnen met de afwerking: er worden dan 500 bomen geplant en het wateroppervlak zal tegen die tijd een omvang hebben van 106 Ha.

DE WEDSTRIJDREGELS

NAMEN EN ADRESSEN

Deze prijsvragen worden aangeduid met de namen 'ontwerp een watersportpaviljoen' en 'visie Engelermeer' en worden uitgeschreven door het BAI en de BNA in samenwerking met de gemeente 's-Hertogenbosch. Namens de uitschrijver treedt als contactpersoon op: Michael Bol (m.bol@bai-s-hertogenbosch.nl).

SOORT PRIJSVRAAG

De prijsvraag is een open ideeën-prijsvraag (beide deelopdrachten).

DOELSTELLING

De ambitie van de gemeente 's-Hertogenbosch is om het Engelermeer te ontwikkelen tot een hoogwaardig natuur- en recreatiegebied gericht op de beleving van natuur en water. Het doel van deze open ideeënprijsvraag is het ontwikkelen van een bruikbare visie voor het gebied Engelermeer en het ontwerpen van een voorziening voor watergebonden activiteiten. De organisatie wil daarbij een bijdrage leveren aan de discussie hoe om te gaan met het recreatiegebied 'het Engelermeer'. De organisatie streeft naar realistische ontwerpen, toegespitst op een specifieke locatie, om de gemeente te kunnen inspireren en het winnende ontwerp op te kunnen nemen in verdere planontwikkeling rond het plangebied Engelermeer.

DEELNEMERS

Deze open ideeënprijsvraag staat open voor iedereen.

INSCHRIJVEN

DEELNEMERS

Om een inschatting te maken van het aantal deelnemers vraagt de organisatie om u in te schrijven via onze website: www.bai-denbosch.nl/contact.html (o.v.m. aanmelding prijsvraag DvdA 2010). U dient daarbij aan te geven aan welke deelopdracht u deelneemt. Het is tevens mogelijk aan beide deelopdrachten deel te nemen.

INZENDINGEN

DEELOPDRACHT 'WATERSPORTPAVILJOEN'

De organisatie vraagt je ideeën in de vorm van een maquette + toelichting inzichtelijk te maken.

Toelichting

Een afgesloten enveloppe met een duidelijk zichtbaar motto, met daarin maximaal 2 A3-tjes toelichting op het ontwerp. Deze toelichting zal tevens gebruikt worden voor de tentoonstelling. Daarnaast vraagt de organisatie digitaal (op CD-Rom of memorstick) 2 afbeeldingen + een toelichting van maximaal 150 woorden aan te leveren.

Maquette

Schaal 1:200 OF 1:500 met een duidelijk zichtbaar motto. De maquette dient ingeleverd te worden in een stevige doos met **MAXIMALE AFMETING VAN 60x60x60CM**. Het verpakkingsmateriaal dient door de deelnemers direct weer meegenomen te worden. De maquette zal direct tentoongesteld worden. Het is aan te raden de maquette voldoende stevig te maken gezien het aantal bezoekers en het openbare karakter van de tentoonstelling.

De inzending dient vergezeld te gaan van twee brieven

- **EEN NAAMBRIEF**, een gesloten enveloppe met op de buitenzijde het motto en de vermelding 'naambrief' en binnenin:
 - a) Naam, eventueel de organisatie, adres van de inzender (in geval van een gezamenlijk ontwerp moet duidelijk aangegeven worden wie van het team de hoofdverantwoordelijke is);
 - b) Een verklaring dat het ontwerp het geestelijk eigendom is van de ontwerper;
- **EEN ADRESBRIEF**, een gesloten enveloppe met op de buitenzijde het motto en de vermelding 'adresbrief' en binnenin een correspondentieadres en e-mailadres, niet zijnde het adres van de inzender. De adresbrief dient ertoe om zonodig in contact te kunnen treden met de inzender, zonder dat de anonimiteit wordt doorbroken.

INZENDINGEN

DEELOPDRACHT 'VISIE ENGELERMEER'

De organisatie vraagt je ideeën in de vorm van een visiekaart + toelichting voorstelbaar te maken.

Toelichting

Een afgesloten enveloppe met een duidelijk zichtbaar motto, met daarin maximaal 2 A3-tjes toelichting op het ontwerp. Deze toelichting zal tevens gebruikt worden voor de tentoonstelling. Daarnaast vraagt de organisatie digitaal (op CD-Rom of memorstick) 2 afbeeldingen + een toelichting van maximaal 150 woorden aan te leveren.

Visiekaart

Schaal 1:5000 met een duidelijk zichtbaar motto. De visiekaart dient niet gevouwen ingeleverd te worden met **MAXIMALE AFMETING VAN 60x60CM**. Het verpakkingsmateriaal dient door de deelnemers direct weer meegenomen te worden. De visiekaart zal direct tentoongesteld worden. Het is aan te raden de visiekaart voldoende stevig te maken gezien het aantal bezoekers en het openbare karakter van de tentoonstelling.

De inzending dient vergezeld te gaan van twee brieven

- **EEN NAAMBRIEF**, een gesloten enveloppe met op de buitenzijde het motto en de vermelding 'naambrief' en binnenin:
 - a) Naam, eventueel de organisatie, adres van de inzender (in geval van een gezamenlijk ontwerp moet duidelijk aangegeven worden wie van het team de hoofdverantwoordelijke is);
 - b) Een verklaring dat het ontwerp het geestelijk eigendom is van de ontwerper;
- **EEN ADRESBRIEF**, een gesloten enveloppe met op de buitenzijde het motto en de vermelding 'adresbrief' en binnenin een correspondentieadres en e-mailadres, niet zijnde het adres van de inzender. De adresbrief dient ertoe om zonodig in contact te kunnen treden met de inzender, zonder dat de anonimiteit wordt doorbroken.

Materiaal dat niet is gevraagd wordt niet in de beoordeling betrokken.

Er mogen geen varianten worden ingediend.

De inzendingen dienen anoniem te zijn. Alle ontwerpen moeten worden ingezonden onder motto, bestaande uit Latijnse lettervormen of Arabische dan wel Romeinse cijfers. Het motto moet voorkomen op alle bij de inzending behorende bescheiden en de verpakking daarvan.

Wordt door een inzender meer dan één ontwerp ingezonden, dan moet voor elk ontwerp een ander motto worden gekozen en elk ontwerp afzonderlijk worden verpakt en verzonden.

Op geen der stukken van de inzending of de verpakking mag het handschrift van de ontwerper voorkomen, noch enig teken of lakstempel of iets dergelijks, waaruit de herkomst van het ontwerp zou kunnen worden afgeleid.

De jury heeft de bevoegdheid alle naambrieven na de uitspraak te openen en de namen van de inzenders bekend te maken.

TIJDSHEMA VAN DE PRIJSVRAAG

De genoemde bescheiden dienen los van elkaar op vrijdag 04 JUNI 2010 ingeleverd te worden, tussen 9.00 uur en 17.00 uur, locatie **STADSKANTOOR, WOLVENHOEK 1 TE 'S-HERTOGENBOSCH**.

(toegang uiterlijk tot 17.00 uur i.v.m. de beveiliging!)

Na het inleveren van de inzendingen worden deze in de daaropvolgende week getoetst door de jury. In deze week vindt tevens de beoordeling plaats.

Op 25 juni 2010 wordt tijdens de 'Nacht van de Architectuur' (Den Bosch BAI Night) de juryuitspraak bekendgemaakt en verzoeken wij alle deelnemers aanwezig te zijn. Over de uitslag wordt niet gecommuniceerd.

TUSSENTIJDSE INFORMATIE

Tot vrijdag 07 mei 2010 heb je de gelegenheid tot het stellen van vragen (post@bai-s-hertogenbosch.nl). Vragen zullen niet persoonlijk beantwoord worden.

Landschappelijke visie Engelermeer en ontwerp een watersportpaviljoen

Ontdekt den Schatten des Engelermeer

VERVOLG VAN DE WEDSTRIJDREGELS

Een week na de vragenronde worden alle gestelde vragen met de daarbij behorende antwoorden en relevante informatie op schrift gesteld en aan alle deelnemers ter beschikking gesteld via de website www.bai-denbosch.nl. Dit document geldt vanaf dat moment als aanhangsel van het wedstrijdprogramma en heeft dezelfde binding. Overleg buiten deze procedure is niet toegestaan.

JURY

Een gemêleerde jury, bestaande uit een aantal deskundigen ziet jullie originele inzendingen graag tegemoet. De jury is onafhankelijk van de deelnemers en doet een auto-nome uitspraak.

De juryleden:

- Een landschaparchitect
- Een architect
- Rob Brinkhof—ecoloog/landschapsarchitect afdeling Openbare Ruimte en Verkeer
- Sonja van der Beek—hoofd van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Stedenbouw
- Hans Verkammen—senior beleidsmedewerker/projectleider afdeling Sport & Recreatie

BEOORDELING

BEOORDELINGSCRITE-RIA DEEL-OPDRACHT 'WATERSPORTPAVILJOEN'

De jury zal de ontwerpen in deze categorie beoordelen aan de hand van de volgende aspecten:

- Het concept/idee;
- Openbare karakter van het centrum;
- Relatie met het water
- Duurzaamheid/energiezuinigheid
- Functionaliteit/buikbaarheid van het plan;

BEOORDELINGSCRITE-RIA DEEL-OPDRACHT 'VISIE ENGELERMEER'

De jury zal de visie in deze categorie beoordelen aan de hand van de volgende aspecten:

- De samenhang tussen verschillende schaalniveaus (paviljoen/landschapsvisie)
- Het idee voor de invulling, als hoogwaardig natuur- en recreatiegebied
- Het landschappelijk ontwerp op zich en ten opzicht van de stad
- De bruikbaarheid van het idee

- De ontwikkelingsstrategie om het idee te realiseren

BEOORDELINGS-PROCEDURE

De beoordelingsprocedure verloopt als volgt:

a) Toetsingsfase

De inzendingen worden getoetst aan de randvoorwaarden en wedstrijdregels zoals die genoemd zijn in dit wedstrijdprogramma. Inzendingen die niet aan de inzendingvoorwaarden voldoen, worden niet in de beoordeling betrokken. De beslissing hierover wordt genomen door de organisatie.

b) Beoordelingsfase

Het staat de deelnemers vrij om deel te nemen aan beide deelopgaven.

De jury beoordeelt de wijze waarop de inzendingen reageren op de deelopgave, randvoorwaarden en programma van eisen, en analyseert de inzendingen op de afzonderlijke beoordelingscriteria.

Vervolgens geeft de jury op basis van een integrale beoordeling aan welke inzendingen voor bekroning in beide categorieën in aanmerking komen en geeft een rangorde aan.

Uitschrijver en deelnemers zullen zich onvoorwaardelijk aan de uitspraak van de jury onderwerpen.

JURYRAPPORT

Op 25 juni 2010 is het juryrapport beschikbaar. Het rapport is schriftelijk en openbaar.

Het juryrapport bevat een algemene interpretatie van de gehanteerde beoordelingscriteria, het verloop van de beoordeling en het geeft aan in welke ronde de niet be kroonde ontwerpen zijn afgeval len.

Bovendien bevat het juryrapport een evaluatie van de resultaten van de prijsvraag en aanbevelingen aan de uitschrijver.

DE PRIJZEN

De organisatie zal de winnende ontwerpen ter inspiratie voor verder visievorming aanbieden aan de gemeente 's-Hertogenbosch.

De winnende ontwerpen worden beloofd met een geldprijs.

VERVOLG

Eerste prijs 'watersportpaviljoen' €5.000,-
Tweede prijs 'watersportpaviljoen' €2.000,-

Eerste prijs 'visie Engelermeer' €5.000,-
Tweede prijs 'visie Engelermeer' €2.000,-

Alle ontwerpen en ideeën worden gebundeld in een catalogus en aangeboden aan de gemeente 's-Hertogenbosch. De prijswinnaars zal worden gevraagd een gezamenlijke presentatie te verzorgen voor de betrokken afdelingen van de gemeente 's-Hertogenbosch.

PUBLICITEIT, PUBLICATIES EN TENTOONSTELLING

Het is deelnemers, juryleden of anderen, niet voor de prijsuitreiking toegestaan in de publiciteit te treden over zaken die inhoudelijk samenhangen met de inzendingen of de prijsvraag als zodanig.

Alle inzendingen worden na de inzendingdatum tentoongesteld. Ook wordt er een publicatie uitgegeven waarin alle inzendingen met foto's en jurycommentaar terug te vinden zijn!

De publicatie van de prijsvraag zal bestaan uit 3 delen:

- Catalogus;
- Internetpagina (www.bai-denbosch.nl);
- Tentoonstelling (van 04 juni 2010 — eind september 2010) in het Stadskantoor te 's-Hertogenbosch.

AUTEURSRECHTEN

De inzendingen blijven het geestelijk eigendom van de deelnemers.

GEbruik, VERZEKERING, EIGENDOM EN TERUGZENDING VAN DE INGEZONDEN BESCHIEDEN

Alle voor de wedstrijd ingezonden stukken betreffende de ontwerpen blijven tot de einddatum van de tentoonstelling ter beschikking van de organisatie. Gedurende deze termijn zijn de ingezonden bescheiden niet verzekerd.

Gedurende de termijn dat de ingezonden bescheiden ter beschikking staan van de opdrachtgever, heeft de

opdrachtgever het recht de ingezonden bescheiden te publiceren of te exposeren op de wijze zoals vermeld in dit wedstrijdpro-

gramma, zonder daarvoor de ontwerper enige vergoeding schuldig te zijn. Voor afbeelding, publicatie of tentoonstelling op andere wijze, is toestemming van de ontwerper vereist. Alle deelnemers worden geacht op donderdag 26 en vrijdag 27 augustus tussen 14:00 en 17:00 hun inzending weer op te komen halen. Niet opgehaalde maquettes of presentatiebescheiden zullen vernietigd worden, met uitzondering van de ingezonden bescheiden van de winnende ontwerpen.

GESCHILLEN

Voorkomende geschillen — ook die welke slechts door één der partijen als zodanig worden beschouwd — die tussen uitschrijver, deelnemers en juryleden mochten ontstaan naar aanleiding van de prijsvraag, worden beslecht door arbitrage. Arbitrage geschiedt overeenkomstig het Arbitragereglement van de Stichting Arbitrage Instituut Bouwkunst, zoals dat luidt drie maanden voor de dag waarop de inzendingen moeten worden ingeleverd.

SLOT

Voor deze prijsvraag gelden de voorwaarden zoals vermeld in dit prijsvraagprogramma. De prijsvragen 'ontwerp een watersportpaviljoen' en 'visie Engelermeer' worden mede tot stand gebracht door medewerking en financiële bijdragen van o.a.:

- Stimuleringsfonds voor de Architectuur
- Gemeente 's-Hertogenbosch
- Bond van Nederlandse Architecten Kring 's-Hertogenbosch

Namens de werkgroep DvdA,
Michael Bol—voorzitter BAI